

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

**Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А. С. Макаренка

проф. **Юрій ЛЯННОЙ**

Лянної «24» _____ 2023 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПСИХОЛОГІЇ**

ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ

ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА

**на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 053 ПСИХОЛОГІЯ**

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«24» 2023 р.

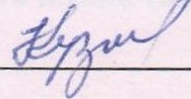
Протокол № 16

Програма вступного
випробування з психології
для вступу на навчання для
здобуття ступеня магістра на
основі здобутого ступеня
(освітньо-кваліфікаційного
рівня) вищої освіти за
спеціальністю 053

Психологія / [уклад.: Кузікова
С. Б., Єрмакова Н. О., Вертель
А.В., Дворніченко Л.Л.,
Щербак Т.І.] – Суми: Вид-во
СДПУ ім. А. С. Макаренка,
2023. – 16 с.

Ухвалена на засіданні кафедри психології
від «31» березня 2023 р. протокол № 10

Завідувач кафедри психології

Світлана КУЗІКОВА

Голова фахової атестаційної комісії

Дмитро УСИК

ПРОГРАМА

вступного випробування з психології

**для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти
за спеціальністю 053 Психологія**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проведення вступної кампанії у 2023 р. актуалізувало перед закладами вищої освіти України нові завдання щодо ефективної перевірки знань майбутніх вступників-психологів, діяльність яких повинна максимально відповідати суспільним потребам і світовим стандартам.

Сучасний фахівець-психолог окрім високорозвинених загальних компетентностей - вербально-комунікативних, аналітичного та логічного мислення - повинен володіти інтегральною компетентністю, відображеною у Стандарті підготовки бакалаврів за спеціальністю 053 Психологія – здатністю розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Програма вступного випробування з психології для вступу на навчання за ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія; галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, спрямована на виявлення рівня оволодіння системою теоретичних знань, вмінь та навичок у прикладних галузях психологічної науки, укладена відповідно до Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженої наказом МОН України від 11 лютого 2022 р. № 156.

Форма проведення вступного випробування – фаховий іспит.

Комплект завдань фахового іспиту з психології включає в себе 2 варіанти по 100 завдань у формі письмового тестування. Кожне завдання оцінюється у 2 бали. Загальна кількість можливих набраних тестових балів може бути 200.

Значення отриманих балів оцінюється наступним чином:

- 99 набраних балів означає, що абітурієнт не склав фаховий іспит;
- 100 та більше набраних балів означає, що абітурієнт склав фаховий іспит успішно.

Виконання тестових завдань розраховано на 1,5 академічні години.

Нижче наведено критерії оцінювання відповідей абітурієнтів, що вступають до магістратури за спеціальністю 053 Психологія, у вигляді таблиці з орієнтовною шкалою оцінювання тестових завдань, виконаних абітурієнтом.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ НА НАВЧАННЯ
З ФАХОВОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ**

**ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА НА ОСНОВІ ЗДОБУТОГО
СТУПЕНЯ (ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ) ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 053 ПСИХОЛОГІЯ**

Форма проведення вступного іспиту – **Письмове тестове випробування**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВОЇ ВІДПОВІДІ АБІТУРІЄНТА

**ОРІЄНТОВНА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ,
ВИКОНАНИХ АБІТУРІЄНТОМ**

1 правильно виконане завдання = 2 бали

Відсоток правильних відповідей	200- балльна шкала	Визначення	Рівень оволодіння інтегральною фаховою компетентністю / знаннями з психологічних дисциплін
86-100%	171-200	Абітурієнт має глибокі, міцні і системні знання з психологічних дисциплін, вільно володіє понятійним апаратом та психологічною термінологією, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній діяльності	<u>Дуже високий:</u> глибоке та стійке засвоєння програмного матеріалу з психологічних дисциплін; володіння інтегральною фаховою компетентністю на дуже високому рівні
76-85%	151-170	Абітурієнт має міцні ґрунтовні знання з теоретичного курсу, виконує практичні завдання без помилок, але допускає поодинокі неточності в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем, у побудові емпіричного дослідження, застосування засобів психологічної	<u>Високий:</u> міцні ґрунтовні знання з психологічних дисциплін, з незначними недоліками; володіння інтегральною фаховою компетентністю на високому рівні

		допомоги	
71-75%	141-150	Абітурієнт знає програмний матеріал з психологічних дисциплін повністю, має практичні навички в психологічному аналізі психологічних проблем, але допускає неточності та незначні помилки в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем, у побудові експериментального дослідження, застосування засобів психологічної допомоги	<u>Вищий за середній:</u> знання програмного матеріалу з психологічних дисциплін у повному обсязі, але з допущенням поодиноких неточностей та незначних помилок; володіння інтегральною фаховою компетентністю на вищому за середній рівні
61-70%	121-140	Абітурієнт опанував програмний матеріал з психологічних дисциплін, але його знання мають переважно загальний характер; має недоліки в застосуванні практичних вмінь: в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем, у побудові емпіричного дослідження, застосування засобів психологічної допомоги	<u>Достатній:</u> знання програмного матеріалу з психологічних дисциплін у повному обсязі, але з допущенням певної кількості помилок та неточностей; володіння інтегральною фаховою компетентністю на достатньому рівні
50-60%	100-120	Абітурієнт володіє основною психологічною термінологією, в основному опанував програмним матеріалом з психологічних дисциплін, але часто допускає неточності та помилки в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем, у побудові емпіричного дослідження, застосування засобів	<u>Задовольняючий мінімальні критерії:</u> Знання програмного матеріалу з психологічних дисциплін на рівні, нижчому за середній, з допущенням великої кількості помилок та неточностей; володіння інтегральною фаховою

		психологічної допомоги.	компетентністю на рівні, що задовольняє мінімальні критерії
Менше 50%	1-99 балів	Абітурієнт має фрагментарні знання з психологічних дисциплін. Не володіє професійною термінологією, понятійним апаратом. Не сформовані знання та практичні навички в підборі психологічних засобів розв'язання психологічних проблем, у побудові емпіричного дослідження, застосуванні засобів психологічної допомоги.	<u>Незадовільний, абітурієнт не склав вступний іспит:</u> фрагментарні знання з психологічних дисциплін; не сформованість практичних навичок розв'язання психологічних проблем; відсутність володіння інтегральною фаховою компетентністю.

ЗМІСТ
ПРОГРАМИ ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ З ПСИХОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЮ МАГІСТР
У СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
у 2023 р.

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу
1. Основи психології	15%
2. Історія і теорія психології	15%
3. Методи психології	20%
4. Прикладні аспекти психології	30%
5. Соціально-психологічні виміри суспільства	20%

Фаховий іспит з психології
для вступу на навчання для здобуття ступеню магістр
зі спеціальності 053 Психологія
у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка
у 2023 р.

Програма предметного тесту з психології

Когнітивні рівні охоплення:

Рівень А. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання».

Рівень В. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння».

Рівень С. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування».

Рівень Д. Необхідний кваліфікаційний рівень «Знання», «Розуміння», «Застосування» та «Аналіз»/ «Синтез»/ «Оцінка».

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

№ з/п	Найменування розділу/теми та її зміст	Питома вага	Когнітивний рівень
1.	Розділ 1. Основи психології	15%	
1.1.	Психологія у структурі сучасних наук.		
1.1.1.	Психіка як об'єкт психології.	1%	В
1.1.2.	Психічні явища як предмет психології.	1%	В
1.1.3.	Функції психології: теоретико-пізнавальна, соціально-діагностична, профілактична, прогностична, соціально-терапевтична.	1%	В
1.1.4.	Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмету психології: від вчення про душу до науки про психіку.	1%	В
1.1.6.	Структура та основні галузі психології.	1%	В
1.1.7.	Фундаментальна та прикладна психологія.	2%	В
1.2.	Основні категорії психології та соціології.		
1.2.1.	Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.	1%	В
1.2.2.	Соціалізація особистості. Інститути та механізми соціалізації. Механізми соціальної регуляції поведінки особистості.	1%	В
1.2.3.	Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».	1%	В
1.2.4.	Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.	1%	В

1.2.5.	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості.	2%	В
1.2.6.	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. «Життєві стратегії».	1%	С
1.2.7.	Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.	1%	С
2.	Розділ 2. Історія і теорія психології	15%	
2.1.	Психологічна думка ХІХ ст.		
2.1.1.	Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда. Проблема здорового глузду. Систематизація людської моралі.	1%	В
2.1.2.	Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.	1%	В
2.1.3.	Теорія наслідування Габріеля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.	1%	В
2.1.4.	Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.	1%	В
2.2.	Психологічна думка кінця ХІХ – початку ХХ ст.		
2.2.1.	Перші експериментальні психологічні дослідження. У. Джеймс. В. Вундт.	1%	В
2.2.2.	Психоаналітична теорія Зигмунда Фройда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego)..	2%	С
2.2.3.	Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.	1%	В
2.2.4.	Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.	1%	В
2.2.5.	Гештальт-психологія М. Вертгеймера. «Фе-феномен». В. Келлер, К. Коффка.	1%	В
2.2.6.	Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер).	1%	В
2.3.	Психологічна думка другої половини ХХ-початку ХХІ ст.		
2.3.1.	Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама. Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Необіхевіоризм (А. Бандура).	2%	В

2.3.2	Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс). Екзистенційний напрям в психології (В. Франкл, А. Ленгле, І. Ялом).	2%	В
3.	Розділ 3. Методи психології	20%	
3.1.	Планування та забезпечення якості дослідження.		
3.1.1.	Наукові дослідження: різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні; польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.	1%	В
3.1.2.	Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні).	2%	В
3.1.3.	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.	2%	С
3.1.4.	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістова, критеріальна, конструктна), валідизація. Забезпечення надійності.	1%	В
3.2.	Методи збору інформації		
3.2.1.	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.	2%	В
3.2.2.	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.	1%	В
3.2.3	Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань.	2%	С
3.2.4	Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані [історія життя, біографія, усна історія]. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.	1%	С
3.2.5.	Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.	1%	С
3.2.6	Аналіз документів. Контент-аналіз.	1%	В

3.3.	Методи аналізу емпіричних даних.		
3.3.1.	Вимірювання: визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).	2%	C
3.3.2.	Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.	2%	D
3.3.3.	Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.	2%	D
4.	Прикладні аспекти психології	30%	
4.1.	Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин.		
4.1.1.	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.	3%	B
4.1.2.	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.	4%	B
4.1.3.	Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей.	2%	B
4.1.4.	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.	3%	C

4.2.	Особистість у життєвому та професійному просторі.		
4.2.1.	Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.	3%	С
4.2.2.	Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).	4%	С
4.2.3	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності. Медіація як форма врегулювання конфлікту.	4%	С
4.2.4	Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стилі керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна)	3%	В

	культура.		
4.2.5.	Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллева, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.	4%	В
5.	Психологічні виміри суспільства	20%	
5.1	Група як структурний елемент суспільства.		
5.1.1.	Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі і малі соціальні групи).	2%	В
5.1.2.	Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.	4%	В
5.1.2.	Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Утворення малої групи. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.	4%	С
5.2.	Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.		
5.2.1.	Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).	2%	В
5.2.2.	Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів:	3%	В

	економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.		
5.2.3.	Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).	2%	В
5.2.4.	Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.	3%	С

ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія: Навчальний посібник. К.: Каравела, 2020. 370 с.
2. Блинова О.Є. Психологічні основи соціальної мобільності особистості: Навч. посібник для студентів ВНЗ. Херсон: Видавництво ХДУ, 2010. 229 с.
3. Бушуєва Т.В. Психодіагностика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ; Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2016. 504 с.
4. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. Навч.пос. К.: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.
5. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс [Текст] : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 388 с.
6. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. ; Вид. друге, допов. Харків: Константа, 2020. 320 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6521/Istoriia%20psykhologii_navchalnyi%20posibnyk_Yevdokimova%20O_2020.pdf
7. Кузікова, С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції [Текст] : навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. Суми, 2020. 300 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9286>.
8. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К.: Ліра. –К., 2020. 564 с.
9. Основи соціальної психології [Текст]: підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.

10. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. 452 с.
11. Савицька О.В., Співак Л.М. Етнопсихологія: Навч. посібник. К.: Каравела, 2011. 264 с.
12. Слюсаревський М. М., Блінова О.Є. Психологія міграції: Навч. посібник. Кіровоград: ТОВ «Імекс ЛТД», 2013. 244 с.

Додаткова література:

1. Айві Алан. Цілеспрямоване інтерв'ювання та консультування. К.: Сфера, 1998. 432с.
2. Бурлачук Л. Психодіагностика особистості: понятійний апарат та методи дослідження. Психологія і суспільство. 2014. № 4 (58). С. 85–103.
3. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування. К.: Четверта хвиля, 2004. 256с.
4. Галян І.М. Психодіагностика: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.
5. Головаха Є. І., Паніна Н. В. Психологія людського взаєморозуміння . Київ : Ін-т соціології НАН України, 2014. 223с.
6. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: методичні рекомендації / автори-упорядники В.М. Гороленко, В.В. Острова, І.І. Ткачук; за заг. ред. В.Г. Панка. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
7. Зелінська Т. М., Михайлова І. В., Демерс А. Е. Практикум із соціальної психології: Навч. посібн. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова, А. Е. Демерс. К.: Каравела, 2014. 232 с.
8. Зливков В.Д., Лукомська С.О. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016. 219 с.
9. Іванова О.В. Психологія. Вступ до спеціальності. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 184 с.
10. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
11. Кузікова С.Б. Основи психокорекції [Текст] : навч. посіб. К.: Академвидав, 2012. 320 с. (Серія «Альма–матер»).
12. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
13. Максименко С.Д. , Носенко Е.Л. Експериментальна психологія. К.: МАУП, 2001. 127 с.

14. Неурова А.Б., Капінус О.С., Грицевич Т.Л. Діагностика індивідуально-психологічних властивостей особистості: Навчально-методичний посібник. Львів: НАСВ, 2016. 181 с.
15. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія :Підручник: У 2 кн. Кн.1: Соціальна психологія особистості і спілкування. К.: Видавництво 21, 2010. 464 с.
16. Орбан-Лембрик Л.Е.Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн.2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. К.: Видавництво 21, 2010. 464 с.
17. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію : Навч. посібник. 3-е вид. К. : Каравела, 2012. 248 с.
18. Психодіагностика: практикум / уклад.: Н.О. Данильченко, А.В. Вертель. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 140 с.
19. Тарасова Т.Б. Психологічна просвіта: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2013. 462 с.
20. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування. К.: Главник, 2004. 96 с.